

DE VLAAMSE MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft:

- (voor)ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van het Vlaams reglement betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen
- Tweede principiële goedkeuring

Samenvatting

Voorliggend besluit wijzigt het Vlarema om Richtlijn (EU) 2019/904 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juni 2019 betreffende de vermindering van de effecten van bepaalde kunststofproducten op het milieu deels om te zetten, via een UPV voor vistuig en een uitbreiding van de regelgeving voor herbruikbare recipiënten op evenementen om een verdere daling in het gebruik van eenmalige plastic bekertjes te realiseren.

1 SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsdomein Omgeving.

Met dit besluit wordt beoogd invulling te geven aan de Single Use Plastics (SUP)-richtlijn. Deze legt een daling op (tussen 2022 en 2026) in het gebruik van eenmalige plastic bekertjes en eenmalige plastic verpakkingen van voeding voor consumptie ter plaatse en om mee te nemen. Daarnaast is de invoering van een UPV vistuig verplicht.

Het ontwerp van besluit werd op 28 oktober 2022 voor de eerste keer principieel goedgekeurd door de Vlaamse regering. Dit betrof echter een veel omvangrijker besluit. De verwerking van het advies van de Raden neemt daardoor meer tijd in beslag dan voorzien. Tegelijkertijd bevat dit wijzigingsbesluit een aantal bepalingen die op korte termijn in werking moeten treden:

- Invoering van een UPV voor vistuig in uitvoering van de SUP-richtlijn. België werd hiervoor reeds in gebreke gesteld door de Europese commissie.
- Verbod op het gebruik van wegwerprecipiënten op evenementen vanaf 15 juni 2023. Voor een maximaal effect zou dit artikel voor de festivalzomer in werking moeten treden.
- Verduidelijking over het gebruik van niet-transparante zakken voor medisch afval en voor afval van schepen. Dit geeft momenteel problemen naar handhaving.

Om deze reden wordt het eerdere wijzigingsbesluit opgesplitst in 2 delen. Dit wijzigingsbesluit dat een beperkt aantal urgente bepalingen bevat. En anderzijds een omvangrijker tweede wijzigingsbesluit dat de overige artikelen uit het oorspronkelijke wijzigingsbesluit zal bevatten.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het ontwerp-wijzigingsbesluit werd voorgelegd voor wetgevingstechnisch en taalkundig advies. Het advies 2022-257 werd ontvangen op 24 juni.

De Inspectie van Financiën heeft gunstig advies afgeleverd op 24 juni. Het akkoord van de minister van Begroting is niet vereist.

Het ontwerp van besluit werd op 28 oktober 2022 voor de eerste keer principieel goedgekeurd door de Vlaamse regering.

De Vlaamse Toezichtcommissie voor verwerking van persoonsgegevens heeft op 8 november 2022 advies nr. 2022/106 afgeleverd. Dit advies heeft geen betrekking op de artikelen die nu voorliggen.

De Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen stelden hun gezamenlijk en unaniem advies vast op respectievelijk 15 december 2022 en 19 december 2022.

2 ADVIES VAN MINARAAD EN SERV

Herbruikbare recipiënten en cateringmateriaal

- 1. De Raden aanvaarden het principe om vanaf 15 juni 2023 bij evenementen drank niet langer in recipiënten voor eenmalig gebruik te serveren (= invoering van herbruikbare bekertjes) (wijzigingsartikel 60)3 mits*
 - er op heel korte termijn duidelijkheid komt over de afwijkingsregeling waarbij naast onvoldoende capaciteit ook aandacht uitgaat naar logistieke issues. Indien niet aan de voorwaarden kan voldaan worden, is het volgens de Raden verdedigbaar om een overgangstermijn in te voegen.*
 - ook specifieke evenementen in aanmerking komen voor de afwijkingsregeling*
 - snel overleg met sector o.a. over de afwijkingscriteria en over de meetmethode voor de retour van herbruikbare bekertjes.*

Vlaamse Regering zal voorzien in twee afwijkingsmogelijkheden waaronder het gebruik van recipiënten voor eenmalig gebruik toch mogelijk is: het onvoldoende bereiken van milieuwinst (reeds bestaande art. 5.3.12.3) en onvoldoende capaciteit aan herbruikbare recipiënten en/of wasfaciliteiten (nieuwe afwijkingsmogelijkheid). De OVAM is van mening dat logistieke issues (bv. extra opslagruimte, ...) makkelijk te verhelpen zijn en geen uitzonderingsgrond mogen bieden om af te wijken van de algemene regelgeving.

Met betrekking tot de vraag voor een afwijkingsregeling voor specifieke evenementen verwijzen we naar de reeds bestaande mogelijkheid voor het aanvragen van een uitzondering indien er geen of onvoldoende milieuwinst kan worden bereikt (art. 5.3.12.3). Eventorganisatoren kunnen steeds een beroep doen op dit artikel. De OVAM concludeert daarom dat het niet nodig is om een bijkomende afwijkingsregeling voor specifieke evenementen op te nemen.

Uit steekproeven in 2022 blijkt dat de huidige 95%-maatregel in de praktijk niet te controleren is en de toepassing van de wetgeving ondermijnt, onder meer gezien deze doorgaans berekend wordt op

basis van gewicht en er vele onregelmatigheden zoals vocht en vuil worden meegerekend. De meetmethode voor de retour van herbruikbare bekertjes heeft veel minder ingewikkelde berekeningen en bewijslast, gezien deze kan worden bepaald op basis van aantallen (kijk voor de ingezamelde hoeveelheid). Deze verduidelijking werd ook opgenomen in het Verslag aan de VR. De OVAM zal echter, naar analogie met de 95%-maatregel hier ook leidraden voor uitwerken.

- 2. De Raden vragen te zorgen voor afstemming tussen een eventueel statiegeldstelsel en de verboden op eenmalige drankverpakkingen. De Raden begrijpen de voordelen van herbruikbare recipiënten maar vragen om een goede afstemming tussen de verschillende beleidsmaatregelen. Ook de invoering van een statiegeldstelsel op éénmalige drankverpakkingen zou kunnen zorgen voor een hogere captatiegraad op evenementen. Daarnaast rijst bij de evenementensector de vraag of de uitzondering voor de evenementensector - geen beroep kunnen doen op de toepassing van statiegeld voor eenmalige drankverpakkingen - de juridische toets wel doorstaat.*

De OVAM wil hier opmerken dat de regeling voor herbruikbare bekertjes een eigen beleidsfinaliteit heeft. De proefprojecten rond digitaal statiegeld gebeuren in de strijd tegen zwerfvuil en om de inzameling van verpakkingen voor eenmalig gebruik te bevorderen. De beleidsvisie waarbij het gebruik van herbruikbare recipiënten wordt aangemoedigd, richt zich op afvalpreventie. Deze laatste beleidsvisie zet in op maatregelen vooraan in de keten, versterkt het Vlaamse materialenbeleid en stimuleert zo de overgang naar een meer circulaire economie. Met de maatregelen op evenementen wordt dus bewust gekozen voor afvalpreventie en het stimuleren van hergebruik en niet voor het stimuleren van wegwerp, in combinatie met statiegeld als extra stimulant voor inzameling.

Daarnaast heeft de OVAM het afgelopen jaar tijdens steekproefsgewijze controles en opvolging van de 95%-maatregel vastgesteld dat deze niet handhaafbaar is voor overheden, en niet werkbaar voor organisatoren. Een aanpassing van de wetgeving tot een handhaafbare werkwijze dringt zich ook om deze reden op.

De evenementensector is daarbij niet de enige sector die gevat wordt binnen de beleidsvisie preventie. Eerder werden voor overheden verplichtingen ingevoerd voor herbruikbare recipiënten en cateringmateriaal. De overweging of de huidige maatregelen voldoende zijn in de realisatie van de doelstelling om een kwantificeerbare consumptievermindering van voedingsverpakkingen en wegwerpbekertjes te realiseren tegen 2026 loopt nog, en kan op termijn mogelijk aanleiding geven tot uitrol van verplichtingen voor herbruikbare recipiënten en cateringmateriaal naar andere sectoren of doelgroepen.

- 3. De Raden wijzen erop dat de Europese SUP-richtlijn een kwantificeerbare consumptievermindering oplegt van voedingsverpakkingen en wegwerpbekertjes als strategie om marien zwerfvuil te verminderen naast de reeds bestaande afvalbeheersystemen. Bij de verdere uitwerking is het volgens de Raden nodig om afdoende invulling te geven aan de bepalingen uit de SUP-richtlijn die stellen dat de acties inzake consumptievermindering "proportioneel en niet-discriminerend" horen te zijn. De Raden dringen ook aan op een impactanalyse en op voldoende afstemming met de betrokken sectoren en met de Federale overheid die immers bevoegd is voor het productbeleid. De Raden steunen ook de lopende initiatieven inzake preventie en hergebruik in de Green Deals. De Raden vragen dat de leerlessen uit deze Green Deal en andere geslaagde projecten meegenomen worden in het verdere beleid.*

De OVAM kan akkoord gaan met deze bemerking van de Raden. De Green Deal Anders Verpakt eindigt eind 2024. In volgende wijzigingen van Vlarema kan hieraan gevolg worden gegeven zodat goede praktijken worden opgeschaald door ze wettelijk te verankeren. De Green Deal Anders Verpakt

focust echter niet op vermijden en hergebruik van verpakkingen bij evenementen en interfereert bijgevolg niet met de artikelen die nu in dit wijzigingsbesluit zijn opgenomen.

UPV Vistuig

Op deze artikelen werden door de Raden geen opmerkingen geformuleerd.

3 ADVIES VTC

De Vlaamse Toezichtcommissie voor verwerking van persoonsgegevens heeft op 8 november 2022 advies nr. 2022/106 afgeleverd. Dit advies heeft geen betrekking op de artikelen die nu voorliggen.

4 VERDER TRAJECT

Dit voorontwerp van wijzigingsbesluit zal na een tweede principiële goedkeuring door de Vlaamse regering voor advies worden voorgelegd aan de Raad van State.

5 VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar principiële goedkeuring te geven aan het bijgaande (voor)ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 februari 2012 tot vaststelling van het Vlaams reglement betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen;
- 2° de Vlaamse minister, bevoegd voor omgeving, te gelasten over voornoemd voorontwerp van besluit het advies in te winnen van de Raad van State, met het verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen, met toepassing van artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State;

6. BIJLAGEN

- ontwerp van uitvoeringsbesluit
- verslag aan de Vlaamse regering
- advies van MINA en SERV
- advies van de Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR